

Prof. dr hab. Rafał Molencki

1. Językoznawstwo diachroniczne i historia języka angielskiego, np. rozwój słownictwa lub wybranych konstrukcji
2. Językoznawstwo teoretyczne i opisowe na wszystkich poziomach: fonetyka i fonologia, morfologia (fleksja i słowotwórstwo), składnia, semantyka.
3. Językoznawstwo porównawcze i kontrastywne: może dotyczyć wszystkich języków znanych magistrantom.
4. Różnice typologiczne pomiędzy wybranymi językami.
- 5 Odmiany języka angielskiego.

dr hab. Artur Kijak, prof. UŚ

+Dlaczego warto wybrać to seminarium?

Interesuje Cię, jak funkcjonują języki, jak się zmieniają i co mówią o ludzkim umyśle? To seminarium daje możliwość odkrywania języka zarówno od strony teoretycznej, jak i empirycznej, ze szczególnym uwzględnieniem modelu generatywnego. Nauczysz się analizować dane językowe, formułować pytania badawcze i przekuwać własne pomysły w pracę magisterską, która będzie odzwierciedleniem Twoich zainteresowań i pasji.

Możliwe obszary badań:

Twoja praca może koncentrować się na szerokim wachlarzu zagadnień – wybór należy do Ciebie! Przykładowe propozycje to:

☐ FONETYKA – współczesne akcenty, wariantowość wymowy, uwarunkowania społeczne i regionalne.

☐ FONOLOGIA (synchroniczna i diachroniczna) – zjawiska segmentalne i suprasegmentalne (elementy struktury sylaby oraz procesy związane z jej budową) analizowane w ujęciu historycznym i współczesnym.

☐ MORFOSYNTAKSA – procesy słowotwórcze, adaptacja zapożyczeń, opis reguł gramatycznych w wybranym języku.

☐ BADANIA KONTRASTYWNE/PORÓWNAWCZE – zestawienie zjawisk fonetycznych, fonologicznych czy składniowych w różnych językach.

Co zyskasz?

☐ możliwość samodzielnego wyboru tematu i pogłębionego badania wybranego zjawiska,

☐ praktyczne doświadczenie w analizie materiału językowego,

☐ wsparcie w planowaniu i pisaniu pracy magisterskiej,

☐ lepsze zrozumienie współczesnych teorii językoznawczych i ich zastosowań badawczych.

To seminarium to świetna propozycja dla osób, które chcą połączyć niezależne badania z indywidualnym wsparciem, rozwijać własne zainteresowania i aktywnie kształtować swoją ścieżkę akademicką.

Why join this seminar?

Are you curious about how languages work, how they change, and what they reveal about the human mind? This seminar offers you the chance to explore language from both theoretical and

empirical perspectives, with a special focus on the generative framework. You will develop the skills to analyze linguistic data, ask the right research questions, and turn your ideas into a master's thesis that reflects your own interests and passions.

What you can work on:

Your research can focus on a wide range of topics, depending on what fascinates you most, for

example:

☐ PHONETICS – contemporary accents, pronunciation variation, and the social or regional dimensions of speech.

☐ PHONOLOGY (synchronic and diachronic) – segmental and suprasegmental aspects of language such as syllable structure and syllable-related processes, examined in both historical and present-day contexts.

☐ MORPHOSYNTAX – word formation, loanword adaptation, or the structure of grammar in a chosen language.

☐ CONTRASTIVE/COMPARATIVE STUDIES – cross-linguistic analysis of phonetic, phonological, or syntactic phenomena.

What you will gain:

☐ the opportunity to shape your own research topic and pursue it in depth,

☐ hands-on experience in analyzing language data,

☐ guidance in designing and writing your thesis,

☐ a deeper understanding of linguistic theory and its practical applications.

This seminar is an excellent choice if you want to combine independent research with expert guidance, work on a topic that truly interests you, and take an active role in shaping your own academic path

dr hab. Magdalena Bartłomiejczyk, prof. UŚ

Seminarium będzie poświęcone przede wszystkim badaniom nad różnymi rodzajami tłumaczenia ustnego (symultaniczne, konsekutywne, a vista, środowiskowe) wykonywanego zarówno przez tłumaczy profesjonalnych (np. w Parlamencie Europejskim, w telewizji, na konferencjach, w instytucjach polskich) jak i nieprofesjonalnych (np. przez aktywistów pomagających migrantom czy dzieci tłumaczące dla swoich rodziców). W pracach można stosować szeroki wachlarz metod badawczych skupiających się na tekstach (tłumaczeń i oryginałów), procesie tłumaczeniowym czy też samych tłumaczach bądź odbiorcach tłumaczenia/klientach – np. analiza dyskursu, symulacje, retrospekcja, wywiady, grupy fokusowe. Można analizować zarówno dostępny w internecie czy też w mediach materiał autentyczny (np. tłumaczenia z Parlamentu Europejskiego, konferencje prasowe, internetowe dyskusje dotyczące tłumaczenia konkretnego wydarzenia), jak i materiał pozyskany przez siebie na potrzeby danej pracy.

Możliwe do realizacji w ramach tego seminarium są też tematy prac dotyczące tłumaczenia pisemnego tekstów użytkowych/specjalistycznych, czy też postędy tłumaczenia maszynowego tego rodzaju tekstów. Seminarium nie obejmuje natomiast tłumaczenia literackiego ani audiowizualnego.

Nie ma konieczności posiadania już teraz sprecyzowanego pomysłu na temat pracy, tematy będą wybierane i konkretyzowane podczas semestru zimowego 2025/26. Promotorka ma duże doświadczenie w prowadzeniu prac magisterskich (wypromowała ich ponad 40), dysponuje bogatymi zasobami literatury przedmiotu i często jest w stanie zaoferować nie tylko wskazówki, ale i artykuły i książki w formie elektronicznej. Ponadto oferuje zindywidualizowane podejście do każdej pracy i jej autora/autorki, w tym, zależnie od potrzeb, daleko idącą pomoc w szczegółowym zaprojektowaniu badania albo „wolną rękę” do samodzielnego działania w ramach uzgodnionego zarysu projektu. W relacjach z osobami piszącymi prace preferuje szczerą i pozbawioną zbytniego dystansu komunikację co do oczekiwań obu stron i możliwie szybkie wspólne rozwiązywanie bieżących problemów pojawiających się w trakcie realizacji projektu.

W semestrze zimowym 2025/26 seminarium ma formę grupowych zajęć stacjonarnych, w kolejnych semestrach najprawdopodobniej (w zależności od preferencji większości uczestników/uczestniczek) będzie się odbywać zdalnie w formie indywidualnych konsultacji.

dr hab. Ewa Gumul, prof. UŚ

Tematem przewodnim seminarium jest **proces przekładu** – zarówno pisemnego, jak i ustnego (symultanicznego, konsekwentnego, a vista). Oznacza to, że wszystkie prace mają charakter empiryczny i obejmują przeprowadzenie badań eksperymentalnych lub quasi-eksperymentalnych z wykorzystaniem metod procesualnych (protokoły głośnego myślenia, protokoły retrospektywne, keylogging, badania ankietowe).

Podczas zajęć studenci pogłębiają znajomość metodologii badań przekładoznawczych.

Ramy tematyczne seminarium określa prowadzący, natomiast szczegółowe tematy prac dyplomowych są ustalane w porozumieniu z uczestnikami.

Nie prowadzę prac z zakresu tłumaczenia audiowizualnego, lokalizacji gier ani prac opartych wyłącznie na analizie produktu (porównaniu tłumaczenia z oryginałem).

Obowiązujące metody badawcze:

- protokoły głośnego myślenia (TAPs),
- protokoły retrospektywne,
- keylogging (Translog, Inputlog),
- badania ankietowe,
- analiza produktu tłumaczenia (tylko w połączeniu z co najmniej jedną z czterech powyższych metod procesualnych).

Przykładowe zagadnienia:

- uniwersalia przekładowe (np. eksplicytacja, implicytacja),
- uzasadnione i nieuzasadnione dodania w tłumaczeniu,

- kierunkowość w przekładzie pisemnym i ustnym,
- obciążenie kognitywne,
- strategie i techniki przekładu,
- techniki kondensacji tekstu w tłumaczeniu ustnym,
- stres i emocje w tłumaczeniu ustnym,
- ograniczenia przekładu ustnego,
- autopoprawki w tłumaczeniu ustnym,
- zakłócenia płynności mowy w tłumaczeniu ustnym (pauzy, wypełnione pauzy, falstarty),
- strategia segmentacji tekstu w tłumaczeniu a vista,
- postędyca i korekta w tłumaczeniu pisemnym,
- etapy procesu przekładu w tłumaczeniu pisemnym,
- etapy korekty tekstu w tłumaczeniu pisemnym,
- indywidualny styl tłumaczenia.

(lista zagadnień ma charakter przykładowy i nie jest wyczerpująca)

Literatura:

- Hale, S., Napier, J. (2013). *Research Methods in Interpreting*. London: Bloomsbury.
- Saldanha, G., O'Brien, S. (2013). *Research Methodologies in Translation Studies*. London – New York: Routledge.
- Bogucki, Ł., Dybiec-Gajer, J., Piotrowska, M., Tomaszewicz, T. (2019). *Słownik polskiej terminologii przekładoznawczej*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Rojo López, A. M., Muñoz Martín, R. (red.). *Research Methods in Cognitive Translation and Interpreting Studies*. Amsterdam: John Benjamins.
- Gumul, E. (2020). O metodzie badawczej zapożyczonej z psychologii, czyli jak zaprojektować i przeprowadzić badanie za pomocą metody protokołów retrospektywnych w tłumaczeniu symultanicznym. *Między oryginałem a przekładem* 4(50): 31–54.
- Gumul, E., Herring, R. (2022). Employing Retrospective Process Tracing in an International Exploratory Study. *Translation, Cognition & Behavior* 5(2): 170–198.
- Gumul, E. (2021). Rola bodźca podczas retrospekcji z perspektywy tłumaczy symultanicznych. *Rocznik przekładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przekładu* 16: 79–106.
- Gumul, E. (2020). Retrospective protocols in simultaneous interpreting – testing the effect of retrieval cues. *Linguistica Antverpiensia. New Series – Themes in Translation Studies* 19: 152–171.
- Gumul, E. (2019). O metodzie protokołów retrospektywnych w badaniach nad tłumaczeniem symultanicznym. *Rocznik przekładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przekładu* 14: 171–192.

dr hab. Agnieszka Solska, prof. UŚ

Zakres tematyczny prac dyplomowych przygotowywanych w ramach seminarium obejmuje zagadnienia ogólnojęzykoznawcze, teorię i praktykę tłumaczenia oraz analizy kontrastywne wybranych zjawisk językowych w języku angielskim i innych językach wskazanych przez

studentów. Zainteresowania badawcze promotorki koncentrują się na pragmatyce językowej, w szczególności na języku niedosłownym (metaforze, metonimii, ironii), humorze słownym oraz wykorzystaniu wieloznaczności w komunikowaniu znaczeń (np. poprzez gry językowe). Innym obszarem jej zainteresowań jest komunikacja multimodalna, a więc przekazywanie znaczeń w sposób wykraczający poza środki językowe. Mile widziane są zatem prace dyplomowe osadzone w pragmatyce językowej i powiązane z wymienionymi zagadnieniami, choć ostateczny wybór tematów zależy przede wszystkim od zainteresowań studentów i możliwości realizacyjnych ich projektów.

Zajęcia mają charakter warsztatowo-konsultacyjny: prowadząca seminarium pomaga studentom w określeniu ich obszarów zainteresowań i wyborze tytułu pracy, zapoznaje ich z formą i strukturą rozprawy naukowej, konstrukcją badań oraz zbieraniem i analizą danych, ponadto wspiera ich przy przygotowywaniu prac dyplomowych.

-

The thematic scope of the diploma works prepared by students includes general linguistics, theory and practice of translation as well as a contrastive analysis of selected linguistic issues in English and other languages. Particularly welcome are works corresponding to the supervisor's interests which include linguistic pragmatics, especially issues related to non-literal language (metaphor, metonymy and irony), verbal humor and the use of linguistic ambiguity to communicate meanings (e.g. through wordplay). Another area of her interest is multimodal communication, that is, conveying meanings through resources that go beyond language alone. Diploma theses grounded in linguistic pragmatics and related to the issues mentioned above are especially welcome, although the final choice of topics depends primarily on the students' interests and the feasibility of their projects.

The classes are of a workshop and consultative nature: the seminar leader helps students in defining their areas of interest and choosing the title of thesis, introduces them to the form and structure of a dissertation, research structure and data collection and analysis, and also supports them in the preparation of diploma theses.

prof. dr hab. Arkadiusz Rojczyk

Dla seminarzystów zainteresowanych analizą tłumaczeń: będziemy analizować wybrane przez Was tłumaczenie. Możemy robić tłumaczenie audiowizualne (AVT) lub pisemne. W części badawczej przeanalizujecie, jak zachowywali się tłumacze, jakie strategie stosowali, oraz będziecie mogli prezentować Wasze autorskie wersje tłumaczeń, jeśli dojdziecie do przekonania, że tłumacze nie zachowali się najlepiej. Będziemy szukać ciekawego materiału do analizy pod kątem tłumaczenia, np. gra słów, humor słowny, elementy kulturowe. Teorię dobierzemy, jak już będziemy wiedzieć, co badamy. Możecie korzystać z Waszego języka trzeciego, czyli porównywać polski, angielski i Wasz L3.

Dla seminarzystów zainteresowanych językoznawstwem ogólnym: możemy zrobić badanie z zakresu językoznawstwa ogólnego. Wybierzemy sobie jakiś element języka angielskiego i polskiego i zrobimy eksperyment. Takie badania robi się fajnie, ponieważ tworzycie analizy wyników, tabele i graficzne przedstawienie wyników. Teorię dobierzemy, jak już będziemy

wiedzieć, co badamy. Możecie korzystać z Waszego języka trzeciego, czyli porównywać polski, angielski i Wasz L3.